

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 30. november 2021
Kontor: Forvaltningsretskontoret
Sagsbeh: Fie Clement Beisheim
Sagsnr.: 2021-0030-6813
Dok.: 2194292

Besvarelse af spørgsmål nr. 131 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 131 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 29. oktober 2021. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra ikkemedlem af udvalget (MFU) Morten Messerschmidt (DF).

Nick Hækkerup

/

Rasmus Krogh Pedersen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 131 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for, om der efter god forvaltningssskik gælder en notatpligt for regeringsmøder, hvor der træffes indgribende beslutninger, og vil ministeren i forlængelse heraf oplyse, om der ved en fejl ikke blev taget notat af koordinationsudvalgsmøderne om aflivning af mink?”

Svar:

1. Under den nuværende regering er der nedsat en række faste regeringsudvalg, herunder et koordinationsudvalg. Koordinationsudvalget drøfter større væsentlige initiativer og sager fra regeringen, herunder større regeringsudspil og lovforslag. Der har også under tidligere regeringer været nedsat et koordinationsudvalg.

Regeringsudvalgene er politiske i den forstand, at de ikke rent retligt er tilagt kompetence til at træffe beslutninger på et område, der henhører under en ministers ressortansvar. Hvis et regeringsudvalg tiltræder (eller afviser) en indstilling i en sag, vil det således fortsat være den ansvarlige fagminister, der efterfølgende formelt træffer beslutningen, og som dermed vil være ansvarlig herfor. Det følger af ministerialsystemet, hvorefter den enkelte fagminister er ansvarlig for eget ressortområde.

Der vurderes på den baggrund ikke at være pligt til at tage referat af møder i regeringens koordinationsudvalg, heller ikke efter god forvaltningssskik.

2. Om notatpligten kan Justitsministeriet generelt oplyse, at det følger af offentlighedslovens § 13, stk. 1 og 2, at en myndighed i afgørelsessager under visse betingelser er forpligtet til at gøre notat om oplysninger, som den mundtligt eller på anden måde bliver bekendt med.

Notatpligten efter offentlighedslovens § 13 gælder som nævnt alene for afgørelsessager, dvs. hvor en myndighed f.eks. skal træffe afgørelse om at tildele en ydelse, en tilladelse eller lignende.

Det forvaltningsretlige afgørelsesbegreb afgrænses traditionelt ved, at der skal være tale om en retsakt (udtalelse) fra en offentlig myndighed, som udstedes på offentligretligt grundlag, som går ud på ensidigt at bestemme, hvad

der er eller skal være gældende ret, og som retter sig mod eksterne modtagere (i modsætning til internt mod myndigheden selv). Det kan tilføjes, at der – hvis der er tale om en afgørelsessag – som udgangspunkt ikke gælder bestemte formkrav til afgørelsens meddelelse. En afgørelse kan således i princippet meddeles både skriftligt og mundtligt. Det kan dog efter omstændighederne følge af god sagsbehandlings- og forvaltningsskik, at afgørelsen bør meddeles skriftligt.

Den ovennævnte notatpligt efter offentlighedslovens § 13, stk. 1, indtræder, når myndigheden skal træffe afgørelse i den pågældende sag, som oplysningerne vedrører (afgørelsessag), og der er tale om oplysninger, som vedrører afgørelsessagens faktiske grundlag, eller om eksterne faglige vurderinger, de pågældende oplysninger eller vurderinger er af betydning for sagens afgørelse, og oplysningerne eller vurderingerne ikke i øvrigt fremgår af sagens dokumenter.

Efter § 13, stk. 2, er en myndighed endvidere forpligtet til at tage notat om væsentlige sagsekspeditionsskridt i afgørelsessager, når sagsekspeditionsskridtet ikke fremgår af sagens dokumenter.

Det er ikke muligt generelt at fastlægge, hvornår et sagsekspeditionsskridt i en afgørelsessag skal betragtes som væsentligt. Det må således bero på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, jf. Justitsministeriets vejledning om lov om offentlighed i forvaltningen, pkt. 14.5. I vejledningen nævnes som eksempel på et sagsekspeditionsskridt, der i almindelighed må betragtes som væsentligt og derfor skal noteres, det tilfælde, hvor en myndighed meddeler en afgørelse mundtligt.

3. Notatpligten efter offentlighedslovens § 13 gælder som beskrevet ovenfor alene for afgørelsessager.

Der gælder imidlertid også på ulovbestemt grundlag en notatpligt i visse andre sager. Der kan i den forbindelse henvises til Niels Fenger, Forvaltningsloven med kommentarer (2. udgave, 2020), side 351 f., hvoraf bl.a. følgende fremgår:

”Den lovbestemte notatpligt efter offentlighedslovens § 13 er – ligesom forvaltningsloven – begrænset til afgørelsessager. Det følger imidlertid af tilsvarende principper på ulovbestemt grundlag, at der også i forhold til andre sager må gøres notat om væsentlige sagsoplysnings- og ekspeditionsskridt, såfremt de

pågældende oplysninger ikke fremgår af sagens akter i øvrigt. Dette krav gælder såvel oplysninger, som myndigheden modtager udefra, som myndighedens egne sagsbehandlingsskridt. Se hertil FOB 2001.117, FOB 2006.644, FOB 2010 4-1, FOB 2018-28 og Offentlighedskommissionens betænkning 1510/2009, s. 412 ff. og 419 ff.

Denne almindelige ulovbestemte retsgrundsætning om notatpligt angår ikke al virksomhed, som den offentlige forvaltning udøver. Indtil nu har retsgrundsætningen været anvendt på »traditionelle« administrative sager, der – uden at være afgørelsessager – dog har en vis indgribende og væsentlig betydning for borgeren, og hvor der er særlig grund til at stille krav om, at der tages notat om væsentlige sagsekspeditionsskridt. Henset hertil – og til de praktiske forhold omkring forskellige former for faktisk forvaltningsvirksomhed – er det nærliggende at antage, at notatpligten på uskrevet grundlag ikke gælder i samme omfang for al forvaltningsvirksomhed, jf. Offentlighedskommissionens betænkning 1510/2009, s. 421 f, FOB 2016-41 og Mohammad Ahsan, Offentlighedsloven med kommentarer, 2. udg., s. 317 ff.”

Om notatpligten i mere generelle sager anføres i Mohammad Ahsan, Offentlighedsloven med kommentarer (2. udgave, 2020), side 304, følgende:

”Der er i forskellige sammenhænge rejst spørgsmål om, hvorvidt *notatpligten er tilsidesat i mere generelle (politiske) sager*. I den forbindelse bemærkes, at de pågældende sager typisk ikke vil have karakter af afgørelsessager, og notatpligten efter § 13, stk. 1 og 2, vil allerede af den grund ikke gælde for disse sager. Det samme gælder notatpligten efter den ulovbestemte retsgrundsætning herom, da den alene gælder i forhold til »traditionelle« administrative sager, der har en vis indgribende og væsentlig betydning for borgeren, og hvor der er særlig grund til at stille krav om, at der tages notat om væsentlige sagsekspeditionsskridt [...]. Tilbage står herefter blot, om det følger af principperne om god forvaltningsskik, at der skal tages notat af væsentlige sagsekspeditionsskridt eller lignende i sådanne generelle (politiske) sager. Det kan i almindelighed ikke antages at være tilfældet, da notatpligten efter god forvaltningsskik navnlig hviler på et synspunkt om, at der skal skabes et tillidsforhold *mellem borgeren og forvaltningen* – hvilket forhold typisk ikke foreligger i politiske sager – og et sådant tillidsforhold skabes bl.a. ved, at forvaltningen sikrer sig bevis og herved undgår tvivl om, hvad der er foregået og sagt i en foreliggende sag. Det kan dog ikke afvises, at hensynet til at sikre sig dokumentation for, hvad der er foregået i en generel (politisk) sag, efter omstændighederne i særlige tilfælde kan bevirke, at der bør tages et notat herom efter principperne om god forvaltningsskik.”

Om pligten til at tage notat efter god forvaltningsskik anføres endvidere i Mohammad Ahsan, Offentlighedsloven med kommentarer (2. udgave, 2020), side 319 f., følgende:

”Ved siden af notatpligten efter § 13, stk. 1 og 2, samt anvendelsesområdet for den ulovbestemte retsgrundsætning om notatpligt, følger det af god forvaltningsskik, at en myndighed bør notere visse oplysninger ned. Dette skyldes hensynet til, at forvaltningen sørger for, at der skabes et tillidsforhold mellem borgeren og forvaltningen, og et sådant tillidsforhold skabes bl.a. ved, at forvaltningen sikrer sig bevis og herved undgår tvivl om, hvad der er foregået og sagt i en foreliggende sag, jf. bl.a. betænkning nr. 1510/2009, side 426 f.

[...]

Der synes dog – bl.a. i lyset af den lovfæstede notatpligt efter § 13 samt den ulovbestemte retsgrundsætning om notatpligt – at være et begrænset rum for at »kræve« og forvente, at myndighederne også tager notat efter principperne om god forvaltningsskik. De bevissikringshensyn mv., der begrundes § 13 samt den ulovbestemte retsgrundsætning, synes tilstrækkeligt varetaget med den nævnte regel og grundsætning.”

Der kan i øvrigt henvises til betænkning nr. 1510/2009 om offentlighedsloven, side 412ff., hvor pligten til at gøre notat efter en ulovbestemt forvaltningsretlig grundsætning og efter god forvaltningsskik er nærmere beskrevet.